

1
4

Русская мелодия

В уме своем я создал мир иной
И образов иных существованье;
Я цепью их связал между собой,
Я дал им вид, но не дал им названья;
Вдруг зимних бурь раздался грозный вой, —
И рушилось неверное созданье!..

Так перед праздною толпой
И с балалайкою народной
Сидит в тени левец простой
И бескорыстный, и свободный!..

Он громкий звук внезапно раздает,
В честь девы, милой сердцу и прекрасной, —
И звук внезапно струны оборвет,
И слышится начало песни! — но напрасно! —
Никто конца ее не допоет!..

Из альбомов М. Ю. Лермонтова

Російська мелодія

1
5

Уявою я інший світ створив
І образів непевних існування,
Їх між собою ланцюгом скріпив,
Їм вигляд дав, — не дав найменування.
Та раптом вихор зимовий завив, —
І зникло все у далині туманній.

Так з балалайкою в юрбі
На колодках у день недільний
Простий співець сидить собі,
І некорисливий, і вільний.

Там спів гучний зненацька ожива
Для діви милої, зринаючи буремно,
І звук зненацька струни обрива,
І чується початок пісні — та даремно! —
Ніхто кінця її не доспіва.

Переклад Дмитра Білоуса

ЗМІСТ

Лірика

1828

Осень	8
Осінь. Переклад Наталі Забіли	9
Поэт («Когда Рафаэль вдохновенный...»)	10
Поет. («Коли Рафаель у натхненні...») Переклад Максима Рильського	11

1829

Война	12
Війна. Переклад Миколи Терещенка	13
Русская мелодия	14
Російська мелодія. Переклад Дмитра Білоуса	15
Жалобы турка	16
Нарікання турка. Переклад Андрія Малипка	17
Черкешенка	18
Черкеска. Переклад Дмитра Білоуса	19

1830

Кавказ	20
Кавказ. Переклад Олекси Новицького	21
Предсказание	22
Пророцтво. Переклад Максима Рильського	23
Нищий	24
Жебрак. Переклад Валентина Бичка	25
Могилა бойца	26
Могила бійця. Переклад Леоніда Первомайського	27

1831

Н. Ф. И.	30
Н. Ф. І. Переклад Леоніда Первомайського	31
Желание	32
Бажання. Переклад Миколи Зерова	33

Небо и звезды	34
Небо і зорі. Переклад Романа Лубківського	35
Ангел	36
Ангел. Переклад Максима Рильського	37
1832	
«Нет, я не Байрон, я другой...»	38
«Ні, я не Байрон, інший я...» Переклад Миколи Терещенка	39
«Я жить хочу! хочу печали...»	40
«Я хочу жити! Хочу суму...» Переклад Андрія Малишка	41
Парус	42
Парус. Переклад Миколи Зерова	43
Романс	44
Романс. Переклад Романа Лубківського	45
Сонет	46
Сонет. Переклад Миколи Зерова	47
1836	
Еврейская мелодия	48
Єврейська мелодія. Переклад Леоніда Первомайського	49
Умирающий гладиатор	50
Смерть гладиатора. Переклад Максима Рильського	51
1837	
Смерть Поэта	54
На смерть Поета. Переклад Володимира Сосюри	55
Бородино	60
Бородіно. Переклад Івана Цитовича	61
Узник	68
В'язень. Переклад Леоніда Первомайського	69
«Когда волнуется желтеющая нива...»	70
«Коли хвилюється золотоколоса нива...» Переклад Максима Рильського	71
Сосед	72
Сусіда. Переклад Михайла Старицького	73
Молитва («Я, Матерь Божия, ныне с молитвою...»)	74
Молитва («Я, Божа Матінко, нині з молитвою...»)	74
Переклад Павла Грабовського	75
«Не смейся над моей пророческой тоскою...»	76
«Не смійся, що живу з пророчою журбою...» Переклад Андрія Малишка	77
«Спешна на север из далека...»	78
Казбеку. Переклад Миколи Зерова	79

1838

«Как небеса, твой взор блистает...»	82
«Як небо, зір твій променистий...» Переклад Миколи Зерова	83
Дума	84
Дума. Переклад Максима Рильського	85
Поэт («Отдаюкой золотой блистает мой кинжал...»)	88
Поет («Ясніє мій кинджал в оздобі золотій...») Переклад Миколи Зерова	89

1839

Не верь себе	92
Не вір собі. Переклад Максима Рильського	93
Три пальмы	96
Три пальми. Переклад Максима Рильського	97
Молитва («В минуту жизни трудную...»)	102
Молитва («Коли стомлюсь од битви я...») Переклад Володимира Сосюри	103
Памяти А. И. Одоевского	104
Пам'яті О. І. Одоєвського. Переклад Миколи Зерова	105
«Есть речи — значенье...»	110
«Є речі — порожнє...» Переклад Миколи Терещенка	111

1840

«Как часто, пестрою толпою окружен...»	112
«Як часто в натовпі, в безладній метушні...» Переклад Миколи Зерова	113
И скучно и грустно	116
«І нудно, і сумно!...» Переклад Миколи Терещенка	117
М. А. Щербатовой	118
«На пута суворі...» Переклад Миколи Зерова	119
Соседка	122
Сусідка. Переклад Івана Франка	123
Отчего	126
Чому. Переклад Леоніда Первомайського	127
Благодарность	128
Подяка. Переклад Миколи Терещенка	129
А. О. Смирновой	130
О. О. Смирновій. Переклад Максима Рильського	131
К портрету	132
До портрета. Переклад Леоніда Первомайського	133
Тужи	134
Хмари. Переклад Максима Рильського	135
Завещание	136
Заповіт. Переклад Володимира Свідзінського	137

Родина	140
Вітчизна. Переклад Миколи Терещенка	141
«На севері диком стоїть самотно...»	142
Сосна. Переклад Володимира Свідзінського	143
Утес	144
Скеліч. Переклад Володимира Сосюри	145
«Нєт, нє тєбє тєк нєлєкє я лєблєю...»	146
«Ні, нє тєбє тєк щирє я лєблєю...» Переклад Володимира Сосюри	147
Листок	148
«Дубовий листок одірвавсє од рідної віти...»	
Переклад Володимира Свідзінського	149
«Нє плачє, нє плачє, моє дитє...»	150
«Нє плач, нє плач, моє дитє!» Переклад Миколи Зєрова	151
Пророк	152
Пророк. Переклад Миколи Зєрова	153
«Вихожу один я нє дєрєгу...»	156
Вєчєрнє думє. Переклад Іванє Франкє	157

Поєми

Пєсвєщєніє к лємє «Дємон»	160
Присвєтє поєми «Дємон». Переклад Миколи Зєровє	161
Дємон	162
Дємон. Переклад Володимира Сосюри	163
Міцєрє	234
Міцєрє. Переклад Володимира Сосюри	235

Вєрїєнтє пєрєклєдїв

Пєрєклєд Мєхєйлє Стєрєцєвськє	282
Вітрєло. Переклад Павлє Тєчєнє	282
Вітрєло. Переклад Володимира Сосюри	283
Пєрєклєд Мєхєйлє Терєщєнкє	283
Пєрєклєд Лєонїдє Пєрвємєйськє	284
Пєрєклєд Нєтєлє Зєбїлє	284
Пєрєклєд Іванє Глєнськє	285
«Нє пївнїч квєплєчєсь в нєгєду...» Переклад Лєонїдє Пєрвємєйськє	285
Пєт («Сїє мїє кїнджєл в оздєбї золотїй...») Переклад Мєхєйлє Терєщєнкє ...	286
«Як чєстє у юрбї стрєкєтїй, гємїнкїй...» Переклад Мєхєйлє Терєщєнкє	288

«На світські окови...» Переклад Миколи Терещенка	289
Сусідка. Переклад Леоніда Первомайського	291
Заповіт. Переклад Леоніда Первомайського	292
Сосна. Переклад Володимира Сосюри	293
Бескет. Переклад Михайла Старицького	293
Бескет. Переклад Максима Рильського	294
Бескид. Переклад Станіслава Жуковського	294
«Ні, не тебе так палко я люблю...» Переклад Леоніда Первомайського	294
«З дубової гілки зірвався листочок незнаний...» Переклад Миколи Зерова	295
«Од рідної гілки дубовий листок одірвало...» Переклад Леоніда Первомайського	296
Чинара. Переклад Володимира Сосюри	297
«Я їду самотній на дорогу...» Переклад Володимира Сосюри	298
«На дорогу їду я в самотині...» Переклад Максима Рильського	299

Додатки

Про перекладачів	302
Примітки	308
Володимир Звиняцьковський. Жива спадщина: Лермонтов і Україна	331